

UDK 314.15:341.231.14

DOI 10.7251/SVR1612327C

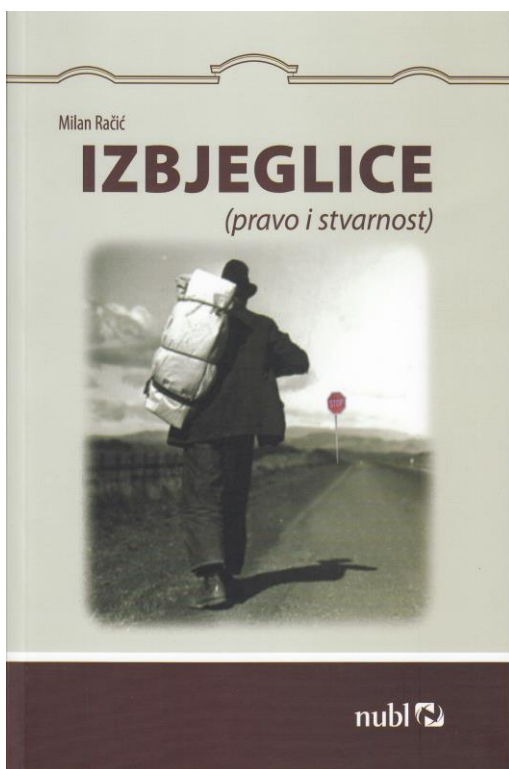
ПРИКАЗ СТУДИЈЕ

ИЗБЈЕГЛИЦЕ - ПРАВО И СТВАРНОСТ

Аутор: Мр Милан Рачић

Издавач: Независни универзитет Бања Лука, 2015.

Штампа: Графид Бања Лука

Књига „*Избјеглице - право и стварност*“ магистра Милана Рачића у издању Независног универзитета Бања Лука представља квалитетну студију истаживања проблема и реалности избјеглих и расељених лица двадесет година двадесетог вијека и касније. Студија се може посматрати кроз четири цјелине - појам избјеглих и расељених уопште у првој, проблеми поменутих категорија на подручју претходне Југославије у другој док је трећа цјелина и најактуелнија јер помно обрађује проблеме избјеглих и расељених лица у Босни и Херцеговини.

Посљедња, која је уједно и својеврсни камен спотицања, су колумне аутора објављене у штампи. Зашто камен спотицања? Поједини коментари, након увида у садржај студије, ишли су у правцу да оваква студија не треба садржавати лични дојам аутора исказан на начин

како то колумнисти чине. Међутим, намјера аутора је била да колумне буду након пописа акронима и литературе, чиме тај материјал није интегрални дио студије, и у потпуности отклања простор за примједбе такве врсте. С обзиром да је аутор као Мостарац који је и сам доживио судбину избјеглице и повратника у минулом грађанском рату у Босни и Херцеговини, упознавање са садржајем поменутих колумни може се створити јаснија слика о реалним проблемима људи који су остали без властитог дома, неки без чланова породице, и како су почињали живот испочетка.

Садржај студије оснажен је приказима, наводима и појашњењима кроз 82 фусноте, 5 фотографија, 5 графикона и 30 табела које приказују упоредне податке о избјеглим и расељеним лицима на простору претходне Југославије. На таквом приказу јасно се виде разлике у правном и општем положају избјеглих и расељених лица након распада Југославије, посебно обрађујући станарска права у Босни и Херцеговини и Хрватској кроз ситуације у којима су се налазиле бројне особе које су замијениле имовину.

Кроз историјски осврт на појам избјеглиштва аутор, у студији приказује институционалну генеза положаја лица која из одређених разлога напуштају мјесто становања у циљу спашавања живота. Аутор наводи дефиницију која је заснована на Конвенцији о правном положају избјеглица из 1951. године поткрепљујући годишњим податцима агенције Уједињених нација за избјеглице (UNHCR).

Аутор на самом почетку износи јасан и недвосмислен став да је повратак након рата перменентно опструисан и онемогућен свим расположивим средствима посебно у Босни и Херцеговини. Изнесени подаци говоре да је стамбени фонд у Босни и Херцеговини 1991. године бројао око 1,2 милиона стамбених јединица у око 7.000 насеља. Током рата на свим странама уништено је око 40% стамбеног фонда док је, према наводима аутора, након потписивања Дејтонског мировног споразума, накнадно девастирано још око 14.000 стамбених јединица. Охрабрује податак да је различитим напорима (махом страним донацијама) обновљено готово 70% уништеног стамбеног фонда док подаци о повратку не иду у прилог очекивањима да су се у обновљене стамбене објекте вратили пријератни власници. Велики дио обновљене имовине је продан или неусељен. Интересантна је тврдња да је политика неутралности међународне заједнице о питању избјеглица почивала на немоћи да стане на пут драстичним и масовним кршењима људских права.

Као најважнији дио у студији издваја се трећи дио под називом ***Избјеглице и расељена лица на простору претходне Југославије***. У овом дијелу изнесена је и тврдња како се перменентно манипулише бројем страдалих и несталих у БиХ а све у циљу дневно-политичких потреба. Аутор наводи податке са наведеним изворима и помиње одређена имена у вези с тим. Дајући јасан преглед стања у репу-

бликама претходне Југославије (Србија, Црна Гора и Хрватска), у трећем дијелу аутор наводи анализу рјешавања питања избјеглих и расељених лица на поменутом простору према којој је овим питањем обухваћено око 2,5 милиона људи. Овај дио суштински анализира проблем рјешавања статусних питања у уставно-правним системима од добијања статуса, остварења права на рад и запошљавање, образовање, здравствену заштиту до стицања држављанства. Дио се завршава кратким прегледом проблема **утицаја јавног мњења на питања избјеглица** који је веома важан када је општа перцепција овог проблема у питању у широј јавности. Наша сазнања о величини проблема избјеглих и расељених лица у друштву и перцепција из властитог угла су у многоме положај ове популације учиниле тежим него што би сам по природи ствари морао бити. Анализирани садржаји су се махом бавили узроком проблема избјеглих и расељених, а много мање моделом рјешавања статусних питања ових категорија.

Проблем о којем говори студија данас је, нажалост, планетарно присутан и на ове категорије ставља ореол проблема, а не ресурса и снаге која може бити полуга новог почетка боље организованог и свјеснијег и хуманијег друштва. То је уједно и порука коју магистар Милан Рачић у студији **Избјеглице - право и стварност** јасно шаље свима који је желе чути. Књига је штампана латиницом на 148 страна.

Доц. др Саша Чекрлија